

breznu šibila kolena, tam so nekateri tudi spoznali žvižg letečega kamna ter opremljanje »na matičarja« (dolga prečka vstran na eno pritrdišče). Vsi so ven prišli srečni in še danes veselo hodijo po jamah.

Največje presenečenje je sledilo kmalu za odcepom na dnu vhodnega brezna v smeri južnega kraka, tam se je odcepilo brezno, za katerega smo mislili, da se poveže v že znano brezno, a se je na naše presenečenje nadaljevalo povsem v drugo smer. Tako smo raziskali brezna s krajšimi izravnjavami in pristali kar sto metrov nižje od odcepa, kjer smo začeli. Pristali pa smo v že znane dele jame oz. znane dele druge jame! Naredili smo drugo povezavo s sosednjim Grvnom, pristali smo v dvorani French free, kamor pride tudi prva povezava iz Rajže. Tam smo našli tudi zanimivo najdbo, plastično škatlo z veliko plastičnega traku. Moram reči, da sem po raznih jamah tukaj naokoli že našel kar veliko opreme iz časov začetka raziskovanja na Poljani

in da se je standard nošenja opreme ven močno zvišal. Novoodkrita brezna pa smo potem tudi razopremili do križišča na dnu vhodnega brezna.

V vhodnem breznu smo tudi doživeli hladen tuš, dobesedno. Naivno smo se odpravili enkrat konec aprila v času velike noči, v mislih, da je sicer lahko morko, ampak precej manj. Takrat je bila tudi izvedena kratka fotografska akcija. Zanimiva je bila pot domov, z Jakobom starejšim sva šla nazaj nekoliko prej kot ostali, vendar nisva imela avta in sva kar vzela pot pod noge. Spust s planine po klasični poti do izhodišča ter potem naprej čez drn in strn bolj kot ne naravnost dol, pri čemer sva kot oviro doživela le eno steno, na najino srečo sva jo premagala po neki kozji stezici, izklesani vanjo. V dolini sva pristala točno na ulici, kjer živi Mirko. Spust je trajal manj kot uro in pol. Nadaljevala sva proti železniški postaji v Bohinjski Bistrici. Na poti sva srečala starejši par, ki sta bila navdušena, da sta videla dva mlada fanta z veliki-

mi nahrbtniki. Gospod je vedel za jame okoli Poljane, некоč nam je tudi povedal za eno jamo okoli Lisca, ki smo jo pred leti že raziskali (Jama nad Liscem). Enkrat nam je preko maila potarnal, da je v zapisniku napačno napisano, kdo je prvopristopnik in da bi morali navesti njega. Še dobro, da se nama je mudilo in da nisem izdal, da sem zapisnik napisal prav jaz. Vlak sva pravočasno ujela, vikend dijaška/študentska vozovnica naju je stala vsakega manj kot dva evra. Brez večjih zamud sva prišla do Medvod oziroma Ljubljane. Super doživetje, razen žuljev, ki so žulili še nekaj dni.

Kot sem že omenil, je glavno nadaljevanje ožina na dnu DDD kraka na -357. Ostala nadaljevanja so morda še kakšna okna v vhodnem breznu. Sicer pa je Rajža globoka 357 metrov in prispeva 2540 metrov dolžine v 13,4 kilometra dolg sistem Grvn-Rajža-4P. ■

V GLOBINAH POLJANE, KO SE POVEŽE 4P Z GRVNOM

Anže Tesovnik

Junija 2024 smo podaljšali vikend ob dnevu državnosti izkoristili za kratko jamarsko odpravo na planino Poljana. Predpraznični vikend je nanizal kar štiri akcije v štiri različne jame, zato je bilo vzdušje že od samega začetka polno pričakovanj. V petek pozno popoldne smo se odpravili proti pastirskemu stanu, kjer se je zbrala družina jamarskih zanesenjakov: Marinko, Diba, Jure, Vid, Pero, Špela in jaz, opremo sta pomagala

nositi tudi Neža P. A. in Matic L. Prvi večer je minil v prijetnem druženju in ob načrtovanju naslednjega dne.

Naslednje jutro, v soboto, 22. junija, smo se Marinko, Pero in jaz po zajtrku odpravili na prvo mini ekspedicijo proti jami 4P. Nekoliko za nami so Špela, Vid in Diba krenili proti Grvnu na dvodnevno akcijo. Poletna vročina je že zgodaj pokazala zobe, zato se pri vходу nismo predolgo obotavljali. Hitro smo vstopi-

li skozi začetno ozko, šodrasto vhodno ožino in se umaknili v prijetnejši hlad. Ker sem bil v tej jami prvič, smo med hojo do vhoda razčistili tudi zmedo glede imena. Da ne bo pomote za nepoznavalce, 4P je na Poljani, in ne gre za P4 na Kaninu. Sledil je spust po brezni in prehod skozi približno 300 metrov dolg meander, po katerem smo dosegli brezno, ki se na globini okoli 365 metrov skozi okno odcepi v nov krak. Ta se pri

Fosilni ostanki polžev še čakajo na geološko strujo DZRJL podmladka. Foto: Peter Mašič

Pozdrav ekipi Grvn. Foto: Peter Mašič

-390 metrih preko zablatenega razcepa razdeli v dve smeri. Prva se kmalu konča, druga pa nas je vodila nekoliko globlje do delovišča.

Na globini približno 420 metrov smo prišli do obetavne ožine s prepihom in smerjo proti Grvnu. Tam nas je čakalo prijetno presenečenje, ko smo našli predsednikovo kladivo, izgubljeno še od poletne akcije iz 2023. Izgubljeno kladivo nikoli ne miruje, le čaka na naslednjo akcijo. Takšne sreče ne srečaš pogosto in ko pride, jo je treba izkoristiti. Dve kladivi, dvojna moč. Misli in pobožne želje na morebitno povezavo so bile dovolj močna motivacija, da smo se lotili dela. Ožino smo dodobra razširili z nekaj spretnimi tretjimi člani ter jo prav estetsko ogladili s kladivoma. Ozka ožina je po našem prečenju bila ravno prav široka, rahlo gomazeni vode po dnu pa smo uredili z zloženimi odbitimi kamni, ki smo postavili v skoraj tlakovan suh prehod z urejeno drenažo. Čeprav so kasnejši obiskovalci morda imeli kakšno pripombo, ekipa še danes vztraja, da je bil prehod povsem primeren za vsakega zagretega jamarja in ne razmišljamo o širitvenih delih. Reklamacij pa tudi ne sprejemamo.

Po prečenju ožine je Pero prevzel opremljanje novega brezna, Marinko in jaz pa sva začela z merjenjem. Po približno 20 metrih spusta je Pero opazil fosilno galerijo, približno pet metrov nad zagruščenim dnom. Okno se je odpiralo v zablaten horizontalni rov, ki mu je sledilo raziskovanje novih, relativno dobro prehodnih rogov. Pero je posumil, da smo že v Grvnu, a blato, ki je bilo ponekod bolj strjeno, večinoma pa mehko in ugrezajoče, ni kazalo nobenih sledi predhodnih obiskov. Rov je bil kar prostoren, približno pet metrov visok, kar je omogočalo hitro sprehanje in raziskovanje. Tu in tam so se odpirali manjši, prepleteni odcepi, nad nami pa smo opazili tudi višje kamine. Po približno desetih minutah raziskovanja smo prišli do brezna, kjer sta Marinko in Pero na drugi strani prepoznala znane dele fosilnih rogov Grvna in veselje je bilo neizmerno, ko smo nato zagledali še vrh. Juhej, uspelo je! Širjenje ožine ni bilo zaman. Opremili smo prečko čez brezno in nadaljevali proti križišču v Blatnih ženah v Grvnu. 4P smo povezali z Grvnom! Pustili nekaj odvečne opreme in štrikov in v blato zapisali še spodbudno sporočilo za ekipo iz Grvna »4P smo bli kle« in naznanili povezavo s »4P welcome«. V zadnjih delih fosilne galerije 4P smo izmerili približno 90 metrov novih rogov, vendar je zaradi pomanjkanja časa ostalo še precej neizmerjenih odceпов, ki bodo v prihodnje zahtevali podrobnejši pregled.

Okoli 18. ure smo se odpravili proti

Člani ekipe, dodobra namočeni v blatu. Foto: Peter Mašič

površju. Dvig je bil dolg in naporen. V spodnjih delih fosilnih rogov sem si med pregledovanjem blatnih odceпов pošteno zabasal opremo z blatom, kar se je izkazalo za izvrsten recept za še bolj zapleten vzpon. Vratca žimarja se niso lepo zapirala, tudi pantin ni sodeloval kaj bolje. Zato je bilo več fizičnega dela za malo napredka. Na okoli -390 metrih smo se za trenutek ustavili ob polici in ugibali, ali morda gledamo fosilne ostanke, o katerih je večer prej govorila Špela. Nekaj smo poskusili tudi s kladivom, a brez uspeha. To smo pustili za prihodnji obisk. Glavni cilj akcije pa je bil že dosežen. Po dvigu do -300 metrov sem končno našel manjšo lužo, v kateri sem le nekoliko očistil žimar. A kaj ko je sledil še dolg, neusmiljen meander, kjer žimarja po večini ne rabiš. Če je meander bil navzdol zoprn, je navzgor dvakrat hujši. Tudi tu se je vleklo in napredovalo počasi (predvsem zaradi mene). Ob prihodu ven je ura že odbila čez polnoč, čemur je sledil povratek v pastirski stan. Sestradani smo takoj pristavili vodo za pašto, a lakota je resna stvar. Hitro smo izvohali dve veliki 800 ml pločevinki mešanega kompota, ki sta se izpraznili čudežno skoraj v trenutku. Rok uporabe ni bil važen. Sledila je glavna jed s pašto,

pospremljena s Perotovo strokovno analizo mini ekspedicije. Tistega dne smo povezali 4P z Grvnom in s tem povečali obseg drugega jamskega sistema planine Poljana. Z vhodi Grvn, 4P in Rajža je sistem presegel deset kilometrov poligona in dosegel globino 633 metrov. Od poletja leta 2024 se jama še vedno aktivno raziskuje, širi in obeta. Kaj se bo povežalo oziroma bolje rečeno, kdaj bo nova povezava v bližini, bomo videli. Vsekakor pa Poljana obeta. In Poljana ponovno kliče. ■